https://doi.org/10.59295/paatd2025.01

Valeriu Sîrbu la 75 de ani

Au trecut 30 de ani de când l-am cunoscut pe Valeriu Sârbu, eu – tânăr student, el – un cercetător în plină afirmare. Parcă mai ieri, în anul 1995, desfășuram practica arheologică pe șantierul Grădiștea Coslogeni, jud. Călărași, unde Valeriu Sîrbu era responsabil științific. Au fost primele mele contacte cu arheologia geto-dacică, cu stilul de lucru riguros, cu ideile, de multe ori nonconformiste la acea vreme, pe care le avea Valeriu Sîrbu. În anii studenției și ai masteratului, colaborarea mea cu Valeriu Sîrbu a continuat. În 1997 am făcut parte din echipa româno-ucraineană, coordonată de Valeriu Sîrbu, care a săpat în premieră la Novoselskoe, în Ucraina, și între anii 1998-1999 am participat la cercetările din cetatea dacică de la Covasna-*Cetatea Zânelor*.

Din 2001 colaborarea dintre noi a trecut la un alt nivel. Ca recent angajat al Muzeului Județean Buzău (1999), am reluat, împreună cu Valeriu Sîrbu, cercetările arheologice în situl de la Pietroasa Mică-*Gruiu Dării*, unde timp de 23 de campanii am săpat și am documentat împreună vestigiile geto-dacice de aici. Deși pe acest sit s-au făcut săpături arheologice

Valeriu Sîrbu on His 75th Anniversary

Thirty years have passed since I first met Valeriu Sîrbu: I was a young student then, and he was a researcher in full professional ascent. It feels like it was only yesterday, back in 1995, when we carried out archaeological fieldwork at the Grădiștea Coslogeni site in the county of Călărași, where Valeriu Sîrbu was the scientific coordinator. Those were my first encounters with Geto-Dacian archaeology, with the rigorous working style and the often-nonconformist ideas, for the time, that Valeriu Sîrbu embraced. During my undergraduate and master's years, my collaboration with Valeriu Sîrbu continued. In 1997, I was part of the Romanian-Ukrainian team coordinated by Valeriu Sîrbu, which undertook the first excavations at Novoselskoe in Ukraine. Between 1998 and 1999, I participated in the research carried out at the Dacian fortress of Covasna-*Cetatea Zânelor*.

Beginning in 2001, our collaboration moved to another level. As a newly hired employee of the Buzău County Museum (since 1999), I resumed, together with Valeriu Sîrbu, the archaeological excavations at the Pietroasa Mică-*Gruiu Dării* site, where we excavated and documented, over 23 campaigns, the Geto-Dacian

Valeriu Sîrbu și Sebastian Matei în discuții cu vizitatorii în cadrul evenimentului „Zilele porților deschise" la situl de la Pietroasa Mică-*Gruiu Dării* (august 2025).
Valeriu Sîrbu and Sebastian Matei talking with visitors during the "Open Days" event at the Pietroasa Mică-*Gruiu Dării* site (August 2025).

anterioare de către Universitatea din București și vestigiile de aici au fost văzute de importanți cercetători, Valeriu Sîrbu a fost primul care a înțeles importanța sitului de la Gruiu Dării pentru manifestările religioase ale geto-dacilor. Având în spate neobosita muncă din timpul doctoratului, care

remains found there. Although previous archaeological excavations had been conducted at this site by the University of Bucharest and the remains had been seen by important researchers, Valeriu Sîrbu was the first to understand the significance of the *Gruiu Dării* site for the religious practices of the Geto-Dacians. Drawing

s-a concretizat, în 1993, prin publicarea volumului *Credințe şi practici funerare, religioase şi magice în lumea geto-dacilor,* a intuit și a demonstrat cu argumente credibile că la Gruiu Dării se află o incintă sacră, un important centru religios al dacilor din sec. I p. Chr.

Rezultatele cercetărilor de la Gruiu Dării s-au materializat în apariția a două volume, a numeroase studii și articole scrise împreună, precum și în prezentarea acestora la numeroase sesiuni de rapoarte arheologice, conferințe și colocvii interne sau internaționale.

În toți acești ani, Valeriu Sîrbu mi-a facilitat de multe ori deplasări la conferințe internaționale sau documentări în centre de cercetare, unde am avut ocazia să văd muzee, depozite și să cunosc cercetători renumiți. Ultimele deplasări au fost în martie 2020 la Institutul de Arheologie din Kiev și în 2024 la Institutul de Arheologie din Sofia, unde, timp de mai multe zile, am putut lua contact cu arheologia și arheologii din Ucraina și Bulgaria. Desigur, toate acestea nu ar fi fost posibile, daca Valeriu Sîrbu nu avea mijloacele, cunoștințele și anvergura științifică necesară. Ca membru în cele mai importante asociații ale lumii arheologice mondiale (World Archaeological Congres din 2003, Comitetul Permanent al U.I.S.P.P. din 2006 și al Comitetului Executiv al U.I.S.P.P. din 2011, președinte al Comisiei IV a UISPP din 2002), Valeriu Sîrbu a organizat numeroase sesiuni în cadrul congreselor mondiale, cum ar fi la Dublin, în 2008, Florianopolis, în 2011, Marea Moartă – Iordania, în

on the extensive work carried out during his doctoral studies, which culminated in 1993 with the publication of the volume *Beliefs and Funerary, Religious, and Magical Practices in the Geto-Dacian World*, he intuited and convincingly demonstrated that *Gruiu Dării* contains a sacred enclosure, an important religious center for the Dacians of the 1st century AD.

The results of the research at *Gruiu Dării* were reflected by the publication of two volumes, numerous studies and articles written together, as well as their presentation at many archaeological report sessions, conferences, and both national and international colloquia.

Over all these years, Valeriu Sîrbu often made it possible for me to travel to international conferences or to conduct research visits in major academic centers, where I had the chance to see museums, storage collections, and to meet renowned scholars. The most recent trips were in March 2020 to the Institute of Archaeology in Kyiv and in 2024 to the Institute of Archaeology in Sofia, where for several days I was able to experience firsthand the archaeology and archaeologists of Ukraine and Bulgaria. Of course, none of this would have been possible if Valeriu Sîrbu did not have the required means, knowledge, and scientific stature. As a member of some of the world's most important archaeological associations, such as the World Archaeological Congress since 2003, the Permanent Committee of UISPP since 2006, its Executive Committee since 2011, and president of Commission IV of UISPP since 2002, he has organized numerous sessions within major world congresses, including those in Dublin (2008), Florianópolis (2011), Dead See – Jordan (2013), Burgos (2014), Kyoto (2016), and Paris (2018).

2013, Burgos, în 2014, Kyoto, în 2016, sau în Paris, în 2018.

În anul 2023 a fost principalul „motor" în organizarea celui de-al XX-lea Congres mondial al UISPP – (International Union of Prehistoric and Protohistoric Sciences), care a avut loc la Timișoara.

Valorificarea științifică a muncii de cercetare a lui Valeriu Sîrbu în cei 50 de ani de activitate în domeniul arheologiei este una impresionantă. A prezentat peste 90 de comunicări științifice la reuniuni internaționale în 29 de țări de pe trei continente și tot atâtea – în România. A scris – singur sau în colaborare – 32 de cărți și 264 de studii și articole, din care peste 50 – în reviste sau volume din afara țării. La o privire sumară asupra activității tuturor arheologilor care au activat în România în ultimii 75 de ani, cu greu găsești un cercetător care să depășească opera scrisă a lui Valeriu Sîrbu.

A efectuat, de asemenea, cercetări arheologice, în calitate de responsabil științific sau de membru în colectiv, în peste 40 de șantiere arheologice, ocazie cu care a putut documenta așezări, cetăți, necropole sau incinte sacre din preistorie și, în special, din epoca fierului.

Toată această impresionantă muncă de cercetare și valorificare a fost făcută prin trudă, migală și răbdare. Din 1975 până în 2018 a activat ca muzeograf, apoi ca cercetător în cadrul Muzeului Brăilei, pe care l-a și condus în calitate de director adjunct mai bine de 20 ani.

In 2023, he was the driving force behind the organization of the 20th World Congress of UISPP (International Union of Prehistoric and Protohistoric Sciences), which took place in Timișoara.

The scholarly output resulting from Valeriu Sîrbu's fifty years of activity in archaeology is truly remarkable. He has delivered over 90 scientific presentations at international meetings in 29 countries across three continents, as well as a similar number in Romania. He has authored or co-authored 32 books and 264 studies and articles, more than 50 of which were published in journals or volumes abroad. When looking broadly at the work of all archaeologists who have been active in Romania over the past 75 years, it is difficult to find a researcher whose written contribution surpasses his.

He has also carried out archaeological research as a scientific coordinator or team member at more than 40 archaeological sites, where he documented settlements, fortresses, necropolises, and sacred enclosures dating from prehistory and especially from the Iron Age.

All this impressive research and scholarly contribution was carried out through hard work, meticulousness, and patience. From 1975 to 2018, Valeriu Sîrbu worked as a museum curator and later as a researcher at the Brăila Museum, which he also led as deputy director for more than 20 years.

An important step in his career took place in 2003, when he began working as a researcher at the Vasile Pârvan Institute of Archaeology in Bucharest, where, starting in 2011, he became a PhD supervisor, an opportunity that

Un pas important în cariera lui Valeriu Sîrbu a avut loc în anul 2003 când a început să activeze ca cercetător în cadrul Institutului de Arheologie „Vasile Pârvan" din București, unde, din 2011, a devenit conducător de doctorate, ocazie cu care și-a putut pune în aplicare și latura didactică a personalității sale.

În calitate de director de proiect, Valeriu Sîrbu a gestionat, între 2018-2022, cel mai important proiect de arheologie montană de pe teritoriul României, datorită tehnologiilor utilizate, metodelor implicate și rezultatelor obținute. Proiectul *Peisaje ascunse: explorarea prin teledetecție și LIDAR a drumurilor, granițelor și câmpurilor de luptă din Carpații de Sud-Est (HiLands)* și-a propus o abordare sistematică a coridoarelor de circulație din zona Carpaților de Curbură, care legau Transilvania de Marea Neagră și stepele nord-pontice.

O parte importantă din activitățile acestui proiect s-au desfășurat pe teritoriul județului Buzău, unde, în calitate de membru de proiect, am avut o colaborare excelentă și fructuoasă cu Valeriu Sîrbu.

Dincolo de anvergura științifică dovedită, de calitățile manageriale pe care le-a dovedit ca director de muzeu, director al unor proiecte de cercetare sau îndrumător de doctoranzi, Valeriu Sîrbu rămâne un om simplu, de o calitate umană deosebită, corect și sincer cu oamenii din jurul lui și devotat față de prietenii apropiați.

În cele trei decenii de când ne cunoaștem, pot să afirm fără dubii că relația dintre mine și Valeriu

allowed him to fully express the educational side of his personality.

As project director, Valeriu Sîrbu managed, between 2018 and 2022, the most important mountain-archaeology project ever conducted in Romania, thanks to the technologies used, the methods applied, and the results obtained. The project *Hidden Landscapes: Exploratory Remote Sensing for the Archaeology of the Lost Roads, Borders ans Battlefields of South-Eastern Carpathians (HiLands)* aimed to provide a systematic approach to the circulation corridors in the area of the Curvature Carpathians, which connected Transylvania to the Black Sea and the North Pontic steppes.

A significant part of this project's activities took place in the Buzău County, where, as a project member, I had an excellent and fruitful collaboration with Valeriu Sîrbu.

Beyond his demonstrated scientific stature, his managerial abilities as museum director, research project coordinator, and doctoral supervisor, Valeriu Sîrbu remains a modest man, with exceptional human qualities, honest and sincere with those around him, and deeply loyal to his close friends.

In the three decades since we have known each other, I can say without any doubt that the relationship between Valeriu Sîrbu and me has been one of genuine friendship, which has grown over time through the many events and experiences we have shared, experiences that have often put us to the test.

Omagierea profesorului Valeriu Sîrbu în cadrul sesiunii inaugurale a colocviului de vară de la Saharna (28 iulie 2025). În stânga – cu Igor Șarov, în dreapta – cu Liliana Condraticova.

Honoring ceremony for Professor Valeriu Sîrbu during the opening session of the Saharna Summer Colloquium (July 28th, 2025). On the left – with Igor Șarov; on the right – with Liliana Condraticova.

Sîrbu a fost una de prietenie autentică, care a crescut în timp grație acumulărilor de evenimente și întâmplări prin care am trecut împreună și care, de multe ori, ne-au pus la grea încercare.

Acum, la ceas aniversar, îi doresc din tot sufletul să fie sănătos, pentru că, în esență, Valeriu Sîrbu este un om care *nu poate sta locului* și, dacă are sănătate, va fi la fel de activ și implicat ca până acum – atât în relațiile cu prietenii, cât și în meseria de cercetător.

Cu multă considerație și prietenie
Sebastian Matei

Now, on this anniversary, I wholeheartedly wish him good health, because at his core, Valeriu Sîrbu is a man *who cannot sit still*, and as long as he remains healthy, he will continue to be just as active and engaged as always, in both his friendships and his career as a researcher.

With deep respect and friendship,
Sebastian Matei